

ко-правової стратегії держави, які сприяли б запровадженню досягнень науки і техніки в аграрний сектор, а саме, забезпечення правового дієвого механізму інноваційно-інвестиційної діяльності цієї галузі з метою підвищення її продуктивності, конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості в цілому.

Список використаних джерел:

1. Саблук П. Т. Аграрна політика: Суть, особливості формування та здійснення // Сучасна аграрна політика України: проблеми становлення / за ред. П.Т. Саблука та В.В. Юрчишина.-К.:Інститут АЕ УААН, 1996.-С.9.

2. Закон України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» від 18 жовтня 2005 р., № 2982-IV. [Електронний ресурс] / <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2982-15>.

3. Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2007 р., № 1158 // [Електронний ресурс] /<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-%D0%BF/page1>.

Печений О.П.,

*доцент кафедри цивільного права № 1,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

Лещенко Л.В.,

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
здобувач кафедри цивільного права № 1*

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СПАДКУВАННЯ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ

Відповідно до ст. 1218 ЦК до складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцеві на момент відкриття спадщини. З наведеної норми випливає, що до складу спадщини входять і права на земельні ділянки. Про спадкування прав йдеться і в ст. 1225 ЦК, яка має назву «Спадкування права на земельну ділянку». Дана норма досить часто застосовується в нотаріальній і судовій практиці. При цьому привертає увагу що зміст статті значно вужчий її назви, якщо

у назві йдеться про спадкування прав на земельну ділянку, то у тексті згадуються лише спадкування права власності. Тобто, як бути у контексті ст. 1225 ЦК зі спадкуванням інших прав на землю. Видається, що суперечності конструкції ст. 1225 ЦК не виключають спадкування інших, зокрема речових прав на землю. Така позиція не тільки впливає із загальної норми — ст. 1218 ЦК, але й підтверджується низкою спеціальних норм, які передбачають включення до складу спадщини речових прав на землю. Зокрема, до складу спадщини можуть входити речові права на землю (сервітут, емфітевзис та суперфіцій), про що міститься відповідне застереження у ч. 2 ст. 407, ч.1 ст.413 ЦК, ст. 102, 102¹ ЗК України. Втім аналіз норм чинного земельного законодавства свідчить, що складу спадщини включаються не тільки речові, а й зобов'язальні права на землю. Так, відповідно до ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оренду землі» право на оренду земельної ділянки переходить після смерті фізичної особи-орендаря, якщо інше не передбачено договором оренди, до спадкоємців. Щоправда, виходячи з буквального змісту, законодавець веде мову про перехід права на оренду до спадкоємців, а не до включення цього права до складу спадщини. Однак думається, що юридичний ефект та мета таких конструкцій є ідентичними.

Права на землю переходять у порядку спадкування незалежно від цільового призначення землі, із збереженням останнього і для спадкоємців, а також незалежно від того, хто залишається спадкоємцями. Хоча земельне законодавство обмежує спадкові права спадкоємців, які не є громадянами України. При набутті права власності на землю певного цільового призначення в порядку спадкування у них виникає обов'язок розпорядитися нею протягом встановленого строку. На нашу думку такі обмеження, а точніше додаткові обтяження прав цих категорій спадкоємців у даний час є невиправданими. Виходячи із засад рівності правоздатності усіх фізичних осіб (ч. 1 ст. 26 ЦК), від згаданих обмежень законодавцю слід найближчим часом відмовитись.

Привертає увагу юридично-технічна недосконалість відповідних норм земельного законодавства, їх неузгодженість із поняттєвим апаратом спадкового права.

Іноземці та особи без громадянства можуть набувати права власності на земельні ділянки відповідно у разі прийняття спадщини. Відповідно до ч. 4 ст. 81 ЗК (із змінами, внесеними згідно із Законом України № 5462-VI від 16.10.2012 року) землі сільськогосподарського

призначення, прийняті у спадщину іноземцями, а також особами без громадянства, протягом року підлягають відчуженню. При цьому загальновідомо, що прийняття спадщини не призводить до виникнення права власності на конкретні об'єкти, тим більше на нерухоме майно. Відповідно до ч. 5 ст. 1268 ЦК спадщина належить спадкоємцеві з часу її відкриття, незалежно від часу її прийняття. Моментом же виникнення права власності на землю є державна реєстрація цього права, що справедливе і для виникнення права власності в порядку спадкування. Тому зв'язок моменту виникнення права власності на землю з юридичним фактом прийняття спадщини не можна визнати обґрунтованим. Звідси виникає питання, з якого моменту повинен обчислюватись передбачений ч. 4 ст. 81 ЗК річний строк. Слід застерегти, що особа, яка прийняла спадщину, в принципі не може розпорядитись земельною ділянкою до моменту державної реєстрації права. Тому на нашу думку початок перебігу річного строку слід пов'язувати саме з моментом виникнення права власності на землю, а не з моментом прийняття спадщини.

Покальчук М.Ю.,

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
к. ю. н., асистент кафедри земельного та аграрного права*

АГРОТОРГОВІ ДОМИ ЯК СУБ'ЄКТИ АГРАРНОГО РИНКУ

В умовах становлення ринкової економіки в Україні значного поширення набувають нові організаційно-правові форми аграрного виробництва. До однієї з таких форм відносять агроторгові домівки.

Діюче законодавство не містить визначення агроторгового дому, проте, виходячи з завдань та мети їх створення науковці надають своє бачення сутності цих інституцій аграрного ринку. Так, приміром, В.М. Єрмоленко наголошує на тому, що агроторгові домівки порівняно із аграрними біржами є допоміжною, більш ефективною формою надання невеликим сільськогосподарським підприємствам послуг із реалізації сільськогосподарської продукції, оскільки на біржах торгівля здійснюється переважно великими партіями сільськогосподарської продукції [1, с 408].

Правовою основою виникнення агроторгових домів був свого часу (вже втратив чинність) наказ Міністерства сільського господарства